

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor. Egészévre . . . 8 kor.
Fél évre . . . 4 „ Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadói hivatalhoz czímzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A haladás útján.

A közelet hullámaina bocsájtott restaurált hajó árbocánál elfoglalva pozícióját, erős kézzel megragadta a kormányrudat Petrozsény nagyközség képviselőtestülete. A kitűzött, az elérendő cél távol van s ha a messzeség szürke ködében felszáll a révpártot jelző világosság; mint lidércfény tova tűnik az. Hiszen a kikötőbe jutásra, a kibontott vitorlák levonására, a megállásra még gondolni sem lehet. Az események folyása szüntelenül magával ragadja a közelet hajóját, melynek útja sokszor vezet Seylla és Charibdis között, de ha feladata tudatában megállja helyét a kormányos; átevez azokon s kiállja a hullámcsapásokat.

Ilyen kormányosnak bizonyult a nagyközség szervezkedett Petrozsény képviselőtestülete mindjárt, nagy horderejű munkájának megkezdésekor.

Sokat vár ezen intelligens tényező jó akarral párosult működésétől úgy a helyi közelet, mint az ennek körén messze felülemelkedő állami közérdek és ez fokozza a közbizalom letéteményeseinek erkölcsi felelősségét annál is inkább, mert Petrozsénynek nemzeti missziója van itt bérczes szép hazánk előretolt őrhelyén, hol a magyarságnak, eddigi korlátolt szervezete s nyomasztó anyagi képessége dacára is önerejéből erős védőbástyájává lett. Új szervezete hatékonyabb erőki-fejtésre képesíti ugyan, ezen nagy jövővel bíztató ifjú községet, de mindjárt a céltudatos haladás útjának kiinduló pontján arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a kitelhető anyagi áldozatok legszélsőbb határáig, sőt azon túl menve sem teremtheti meg azon nélkülözhetlen eszközöket, melyek hivatásának betöltésére képesítik.

A multnak számtalan mulasztását letagadni nem lehet. Ámde mindezek a tétlenség, vagy a jó akarat rovására sem írhatók. Az anyagi viszonyok mostohaságának hatása alól nem tudta magát emancipálni a község s a mulasztás hibájába esett. Hiába az az önvigasztalás, hogy a szegénység nem szégyen, a közfelfogás azon nagy bölcselőnek ad igazat, aki a szegénységet bűnnek deklarálja.

Ebben fogamzott Petrozsény s hogy nagy áldozatokkal is mikor vezekli le, az a kérdések kérdése.

A folyó hó 10-iki közgyűlésen nagy áldozatokat hozott a képviselőtestület a köz oltárára. Nem térhetett ki, a viszonyok bele kényszerítették. Pedig még újabb terhek kirovására is fog utaltatni s mert előreláthatólag nem lesz képes megfelelő erőforrást nyitni; vagy befogja látni az államkormányzat, hogy segítő támogatását Petrozsény nem nélkülözheti, vagy nem lesz képes a község az államérdekből reáváró feladatának, nemzeti missziójának — önhibáján kívül — megfelelni.

Több közgyűlési tag aggódó töprengéssel kifejezésre jutatta s valamennyi átértette, hogy az önadóztatás jogán kirovandó teher oly nyomasztó súlylaval nehezedik az adózó polgárokra, mely a közhelyviselési képességet, fokozása pedig az adózók ekszisztenciáját támadja meg.

Belátja a közviszonyok minden elfogulatlan ismerője, hogy azok a közszükségletek, melyeknek immár elődázhatan kielégítéséről a nagyközségi képviselőtestület első közgyűlésén kötelességszerűleg gondoskodott, részben már egy, sőt két évtized előtt is fennállottak s ha előzőleg, időről-időre, fokozatosan nem történt azok követelményének megfelelő intézkedés, az új szervezettel kapcsolatosan a községi belkormányzat az elutasíthatatlan köteleesség teljesítése elől nem térhet ki, mely a pótdadó átmenetnélküli rohamos emelkedését vonván maga után, kétségtelenül némi rázkodtatást idéz elő s ezért egyrészt az okszerű takarékoskosságot szem elől vesztenie nem szabad, másrészt gondoskodnia kell anyagi erőforrásokról és e tekintetben az állam kormányzat támogatását kell kieszközölnie. Hogy miként s mily irányban, arra nézve időközönként véleményünket nyilvánítandjuk s hogy ez elől ki nem térhetünk, arról bizonyosságot tesznek a f. hó 10-iki közgyűlés intézkedései, s a tárgyalt ügyek, melyekről a következőkben referálunk:

A községi közgyűlés.

F. hó 10-én tartotta Petrozsény község képviselőtestülete, mint szervezett nagyközség első közgyűlését, melyen jelen voltak: Jakabfi Rezső bíró, Figuli Antal m. bíró, Kohn Rezső pénztárnok, Varjassy István közgyám, dr. Weisz József k.-orvos, Pittner József, Söttinga Tódor és Belei János tanácsbeliek; Dombora László és Héjas József jegyzők, Marek Mór, Zádory Károly, Kósa Mihály, Polgár Lajos, dr. Bottenstein Samu, Mraz János, Henrik Victor, Stanca Avram, Papp Sándor, Kendrey Gyula, Sternberg Bertalan, Grosz Herman, Ullmann Jakab, Fürber Ferencz, Györke Ferencz közs. képviselők. Jakabfi Rezső bíró, mint elnök, d. u. 3 órakor a szabályszerűen egybehívott közgyűlést megnyitja s a képviselőtestület tagjaihoz intézett beszédében előadja hogy:

„Sok akadály és viszontagság után elértük végre azt, hogy nemcsak névleg és községünk népessége alapján, hanem a belső szervezet, de főképp a nagyközségi képviselőtestület megalakulásával tényleg nagyközséggé lettünk. Ezen szervezet, míg egyrészt községi ügyeink intézése tekintetében több rendelkezési joggal ruház fel, másrészt a teendők és köteleességek tekintetében is nagyobb terheket ró reánk.

A kezdet kezdetén vagyunk — úgy mond — s tudjuk jól, hogy sok és fontos intézménynek kell már rövid idő alatt alapját megvetnünk.

A községi előjáróság tudatával bir fontos feladatának és annak nevében is azon ígéretet teszi, — és a bizalmat előlegeztetni kéri annakéért, hogy ezen ígéret nem csak pusztá szó —; hogy legfőbb törekvésük leendő, minden igyekezetükkel és legjobb tudásukkal a község érdekét szolgálja és előmozdítani, miért is ugy ezen első közgyűlésen, mint a jövőben fontos javaslatokkal fognak a képviselőtestület elé járulni.

Mint ilyeneket röviden a következőket jelzi; u. m.: a szervezeti, ügyviteli s egyéb szabályrendeletek alko-

tása; a község ház és vágóhid építése, az uthálózat fejlesztése s a közutak jókarba helyezése, a rendőrség s nélkülözhetlen tisztviselői állások szervezése; a közvilágítás javítása; községi jövedelemforrások gyarapítása stb.

Ez alkalommal kéri az előjáróság nevében is a multaktól eltekinteni, minthogy az eddigi községi szervezet nem bírta el a reá nehezült feladatok súlyát. Reméli azonban, hogy a nagyközségi szervezet keretében szükségképp szervezendő állásokkal nyereendő munkájával az előjáróság minden tekintetben s közmegelegedésre fog a várakozásnak megfelelni.

A szép számban megjelent közgyűlési tagok jelenléte bizonyítéka annak, — ugymond — hogy a község érdekeinek előmozdítását szívükön viselik és hogy a közügyek iránt melegen érdeklődnek, mely jele annak, hogy a képviselőtestület odaadással, ügybuzgósággal s ha kell szigorral s érdem szerint elismeréssel fogja az előjáróság működését bírálni, közjóra irányuló törekvését támogatni s illetőleg vállvetve odahatni, hogy községünk anyagilag és erkölcsileg fejlődjen a céltudatos haladás útján azon fokra, melyre virágzó nagy ipara, élénk forgalma, népessége, földrajzi fekvése s nemzeti missziója hivatottá teszi.

Ezen reményben, ezen ohajtással és a képviselőtestület szívélyes üdvözlése mellett, Petrozsény nagyközség első közgyűlését megnyitja.

Zádory Károly a maga és képviselőtársai részéről viszonzozza az előjáróság üdvözlését azon biztossággal, hogy Petrozsény község képviselőtestülete miként a multban, a jövőben is a községi előmozdítására irányuló törekvés által vezéreltetve teljesíti köteleességét s ezen cél elérésében inkább buzgó munkatársa mint feleltes hatósága fog lenni az előjáróságnak.

A póttársasorozat ismertetése után elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Mraz János és Zádory Károly képviselőket.

Az előjáróságnak a mult év fontosabb eseményeiről, a községi közelet mozzanatairól (s lapunkban egész terjedelmében közölve volt) jelentését helyeslő tudomásul vette s az abban foglalt proposíciók tárgylát kitűzve lévén, csak is azon tekintetben hozott az évi jelentés értelmében határozatot, hogy Andreics János bányagazgató s községi képviselőnek a község javára irányuló s a kir. járásbíró, telekvi hivatal, kir. adóhivatal s bányásziskola létesítése s a gymnasium állomositása érdekében a mult év folyamán különösen is kifejtett buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavazott. A Dombora László által nagygonddal szerkesztett jelentés jegyzőkönyvbe iktatása elrendeltetett.

— Az 1900. évi községi zárszámadás megvizsgálásával, jelentéstétel kötelezettsége mellett Ullmann Lipót, Henrik Victor és Marek Mór képv. megbízottak.

— A Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága által 26.200 kor. 16. fill. bevétel, 26.550 kor. 22 fill. kiadás, 310 kor. 27 fill. pénztári maradvány s 27% községi pótdadó kirovásának jóvágyáról szóló határozata tudomásul vétetett.

— Ugyanannak a Barcsay ház megvételére vonatkozólag az 1900. évi decz. 29-én hozott községi közgyűlési határozatot jóváhagyó rendelkezése tudomásul vétetett.

— Az előjáróságnak a községi vágóhid használati díjainak házi kezelésbe vételére vonatkozó jelentése szintén helyeslő tudomásul vétetett.

— Az állategészség-rendőri ügyek ellátásával az előjáróság javaslatához képest Fischer Lipót petrozsényi m. kir. áll. állatorvos bizottat meg 800 kor. évi javadalmazás mellett s minthogy e ezimen csak

400 koronáról van gonooskodva 400 kor. pedig a pótköltségvetésben fog fedezetet nyerni.

— Kohn Rezső pénztárnoknak 16 hónapról viszatartott havi 50 kor. fizetése utólag kiutalványoztatott az 1886. XXII. t. cz. 104 §-ának rendelkezése alapján,

— Több rendbeli illetőségi ügyben a képviselőtestület elutasító határozatot hozott egyedül Krajnik Rozália kórházi ápoló illetőségét ismerte el.

— Személtérakó-hely kijelölése szükséges lévén, az előjáróság javaslatához képest felkérik a bányagazgatóság a téglavetőgödör átengedése iránt. Henrik Victor főmérnök a b. igazgatóság részéről átengedi a jelzett anyaggyödröket azon időtartamra, a míg feltöltve lesznek.

A közgyűlés köszönettel fogadta s közzététetni rendeli, hogy minden szemét a jelzett helyre hordandó s az ez ellen vétőkkel szemben közegészségi kihágás miatt a megtorló eljárás lesz foganatosítandó. A község belterületéről kihordott ürülék lerakóhelyének kijelölése iránti javaslat tételre 3 tagú bizottság küldetett ki.

— Tutte József honosítás céljából kéri magát Petrozsény község kötelekébe felvétetni, mit a közgyűlés határozatilag kiliátásba helyez.

— Az állandó pénztárvizsgáló bizottság tagjaivá: Fürber Ferenc és Marek Mór képviselők egyhangulag megválasztatnak.

— A folyton szaporodó teendők még egy, vagyis második díjhoki állás rendszeresítését szükségessé tévén, annak rendszeresítését a közgyűlés elhatározza s utasítja az előjáróságot, hogy a folyó évre s e czímen megállapított 720 kor. javadalmazásról a 30 nap közbevetésével tárgyalandó pótköltségvetésben gondoskodjék.

— Személy- és közbiztonsági tekintetek elutasíthatlan követelményének eleget teendő a községi tanács javaslatához képest 8 rendőri állás szervezése elhatározatott s amennyiben 5-nek javadalmazásáról ezideig gondoskodás nem történt a 30 nap múlva tárgyalandó pótköltségvetésben fog az egyenként 720, összesen 3600 kor. ez évi javadalmazásnak ezen állások legközelebbi betöltésétől számított időre esedékes részének fedezetéről gondoskodni.

Addig is azonban, míg a rendszeresített rendőri állások betöltetnek, Varjassy István községi közgyám megbizatik, hogy az alkalmazott 3 községi szolga igénybevitelével az utedzai, piaci rendtartásról s általán a belrendőri teendők ellátásáról intézkedjék.

— Hogy a község részére jövedelmi forrás nyitassék, a közs. tanács a behozatali vámok életbeléptetését hozza javaslatba. Mielőtt ezen ügyben érdemleges határozat hozatnék, a közgyűlés megbizta Marek Mór, Ulmann Lipót, Schreiner József és Zádory Karoly képviselőket, hogy az előjáróság közbejöttével ezen ügyben mielőbb határozati javaslatot terjeszzenek a képviselőtestület elé.

— A Szt. Ferenczrendi nővérek részére a VII-ik és VIII-ik, vagyis a két felső leányosztály felállítására évi 500 korona segély egy szavazat ellenében megszavaztatott és Sternberg Bertalan indítványára a tanítónővéreknek a nőnevelés és oktatás terén itt eddig is kifejtett áldásos működésükért egyhangulag jegyzőkönyvi elismerést nyilváníttotta Petrozsény község képviselőtestülete.

— A község szervezeti és ügyviteli szabályrendeletének elkészítésével: Andreics János, dr. Rosenberg Ignác, dr. Schulek Jenő, Henrik Victor és Zádory Karoly képviselőköl álló bizottság és az előjáróság megbizatik.

— A piacztér vételárának megfizetésére a bányagazgatóságától a községi kölcsönügylet lebonyolításáig halasztás kérését.

— Gabnafélék árulása vasárnaponként csak délelőtti 10 óráig engedtetik meg a piacon.

— A III. oszt. kereseti adó tárgyalásához a község képviselőivel Jakabfi Rezső bíró s Dombora L. jegyző bizatnak meg 3 évi időtartamra.

— Az önk. tűzoltó egylet részére 1170 kor. községi hozzájárulás kifizetése tudomásul vétetett s szerztár, vízmedence stb. létesítésére nézve javaslatattétel Henrik Victor, Györke Ferenc és Marek Mór képviselőköl álló bizottság és az előjáróság megbizatik.

— Önálló áll. anyakönyvvezetői állás szervezése iránt az illetékes felsőbbséghez felterjesztés intézése elhatározatott.

— 200.009 korona községi törlesztési kölcsönre vonatkozólag az aug. 12-én tartandó közgyűlésen fog a képviselőtestület határozni.

— Varjassy Istvánnak a pénztárnoki teendőknek (a pénzkezelés kivételével) 16 hónapon át történt el-látásáért 300 kor. megszavaztatott.

— III-ik jegyzői és 2 tanácsbeli állás szervezése elhatározatván a szabályrendelet ehhez képest lesz szerkesztendő.

— A községi közegészségügyi bizottság tagjaivá dr. Bottenstein István, dr. Schulek Jenő, Grosz Hermann, Polgár Lajos képvis. és Jakabfi Rezső bíró megválasztatnak.

— A házaló kereskedés megszüntetésének kiesz-közlése iránti javaslatattétel a szabályrendelet készítő bizottság bizatott meg.

— Az Erzsébet-téri fű eladása s a petroleum szállítás biztosítása tekintetében a tanács eljárása tudomásul vétetett.

— A máleahid építésének szorgalmazása iránti intézkedésre az előjáróság utasított.

Ezzel az ülés fél 8 órakor véget ért.

Ármány a magyar szén ellen.

Lapunk legutóbbi számában közöltük, hogy a román kormány a petrosényi, vulkáni és lupényi szenet lignitnek deklarálta, ennek vámját 0.05 frankról 0.50 frankra, tehát tízszer akkora emelte. A meglepetés első pillanatában azon feltevés uralta a közvélekedést, hogy a román kormány a saját széniparát akarta védeni, vagy a román közgazdaság valami más érdekét tartotta szem előtt.

Most azonban kitűnik, hogy a mi szenünk kitiltása kárára van a román iparnak.

Egy tekintélyes bukaresti közgazdasági szaklap, a „Romania Economica” most vezércikket ír, mely ezt az ügyet igen furcsa világításban tünteti föl:

Mikor jelentettük, — írja ez a lap — hogy Popovici-Harag geologus mérnök a kormányának beadta jelentését és ebben konstataulta, hogy a bánsági és erdélyi, nevezetesen a zsilyölgyi, petrosényi, vulkáni és lupényi szenek a margineanei szénnel egyenlő értékűek, akkor ehhez a hírhez nem fűztünk megjegyzést. Pedig hihetetlennek tartottuk, hogy egy szakember, egy véleményadásra felhívott geologus, néhány sorban oly tömörked badarságot állítson. Eltekintünk attól, hogy a „lignit” nagyon elasztikus és tudományosan meg nem állapított származási fogalom, amely ráülk magas értékű szenekre és olyan szenekre is, melyek semmi önálló égési értékkel nem bírnak. De hisz elég lett volna kérdést intézni a román államvasutakhoz, vagy bármelyik szénfűtésre berendezett ipartelepünkhöz és nem esett volna meg ez az ugynevezett szakértői vélemény, mely az erdélyi és bánsági szeneket egy fokra helyezi a margineanei lignittel, holott ennek fűtési értéke távolról sem hasonlítható a petrosényi szénhez.

Miután a margineanei — romániai — lignit teljesen elégtelennek bizonyult a kazánfűtésre, petroleum üledékekkel keverték. Ezek a kísérletek annyiban sikerültek is, hogy az így előállított tüzelőanyag megfelelt a hazánfűtés keltekeinek. De kitűnt egyuttal, hogy a margineanei lignit, melyet petroleumüledék hozzá keverésével tettek hasznavehetővé, legalább is annyiba került, mint a kevesebb tért elfoglaló is sokkal tisztább petroleum-üledék; azután meg az említett lignit az egész-kor kifejlő kénés gázaival olyan romboló hatást gyakorol a vaskázánra, hogy már azért is le kellett mondani a szénalatról. Ezeket a tényeket egy geologusnak, mint olyannak nem kell tudnia; de figyelembe kell vennie azokat annak, aki arról ad véleményt, hogy az erdélyi szeneket pótolhatja-e a román szén. Ha pótolhatná, akkor érthető volna a magasabb vám. Így azonban a vámelés csak annyit jelent, hogy drágul a román vasutak és ipartelepek szene, de ebből a margineanei lignitbányákra előny nem hárul. Hasznát ebből csak az angol szén huzna, mert az erdélyi szenekre kivetett magas vám folytán ismét versenyképessé válnék. De a különbözetet a petrosényi szén ára és a cardiffi szén ára közt a román ipar fizetné.

Értjük, ha a nevezett román bányák kormánypárti bérlőjét támogatni akarják, de ez ne történjék a bel-földi ipar rovására és ne történjék olyan termék javára, amely ipari kazánok fűtésére jóformán hasznavehetetlen.

Az idézett lap elismeri, hogy a petroleumnak nagy jövője van mint ipari tüzelőnek, de megjegyzi, hogy még sok időbe és sok pénzbe fog kerülni, amíg a petroleumot tényleg lehet használni ipari tüzelőnek. Végül

azt is megjegyzi, hogy a kérdéses vám, ha fiskális vám akar lenni, sokkal többet árt a román iparnak, mint a mennyit az állami kedvezmények használnak.

Az utóbbi okoskodáshoz részünkről még azt a megjegyzést fűzzük, hogy fiskális vámról nem lehet szó, mert 50 bani vám mellett egy vaggon petrosényi szén sem fog Romániába mehetni.

Ezek után tehát teljességgel érthetetlen, hogy a kérdéses intézkedés kinek az érdekében, azaz kinek a kezdeményezése folytán történt.

Megfogjuk tudni nem sokára s érthető érdeklődéssel kísérjük a fejleményeket, hiszen a romániai szén-kiviteltől s attól eltekintve, hogy melyik szén, vagy milyen tüzelőanyag foglalja el a petrosényi szén helyét, a magyar állami közérdek szempontjából nyilvánvalóvá kell lenni, hogy ki inspirálta Popovici-Harag ur hazugságait és hogy a zsilyölgyi szén jó hírve ellen intézett perfid merélylet megtoroltassék.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az ev. ref. templom restaurálási munkálatával igen szépen haladnak előre s a renoválási és felszerelési munkálatok mielőbbi befejezésével a hitközség hő ohajtása fog teljesülni.

— A petrosényi önkéntes tűzoltó egylet működő tagjai minden hétfőn d. u. 6 órakor tartanak gyakorlatot a Kendeffy-féle fűrésztelepen. Rendszerint 35—40 tag vesz részt az elméleti oktatáson s gyakorlati kiképzésen, melyet Fekete József alparancsnok szakértelemmel párosult odaadással és ügyszeretettel teljesít. Havas Ede főparancsnok élénk érdeklődést tanúsító közbenjöttével. Az érdeklődésből következően konstataható, hogy a tűzoltóság immár szervezve van s szakszerűen kiképezve meg fog felelni közhasznú feladatainak. A megrendelt tűzoltó eszközök és szerelvények pár nap alatt meg fognak érkezni, addig is azonban igen szép eredménnyel tartatnak a gyakorlatok a rendelkezésre álló fecskendő s egyéb tűzoltó eszközökkel. Igen hátrányos azonban, hogy a gyakorlatok színhelye félre s távol esik s kívánatos volna, hogy a mászó-torony és a szertár alkalmas helyen, a főutca végén levő piacztéren mielőbb felállíttatnék s a gyakorlatok ott tartatnának.

— Az áll. posta és távirtda palotája már kibontakozott az építési álványok közül s igen kellemes benyomást tesz a szemlőre. Ezen emeletes díszes épület belső berendezése van még hátra s legközelebb átadatik rendeltetése céljának.

— A piski-petrosényi vonalszakaszon végzendő nagyobb szabású építkezések teljesítésével bizta meg a máv. igazgatósága Sternberg Bertalan petrosényi építési vállalkozót, a ki az utóbbi években nagyarányú vasuti építkezéseket teljesített kifogástalanul s elismert pontossággal. Petrozsényben az osztálymérnökségi díszes épülethez hasonló emeletes laképület, váltótorony és óráház építése már megkezdetett.

— Drótygár Vajda-Hunyadon. A Hunyadvármegyében keletkező újabb- és újabb nagy iparvállalatokkal kétségtelenül nemzetgazdasági érdek mőzdittatik s ezért örömmel üdvözöljük minden ily vállalat létesülését. Legutóbb Kindler Mór külföldi gyáros Vajda-Hunyadon nagyszabású drótygárat létesít, melyhez a m. kir. kereskedelmi kormány jelentékeny szubvenciával járul s 15 évre állami kedvezményekben részesíti. Az új gyár építését legközelebb meg kezdik.

— A zalathnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskola igazgatósága a beíratásra s tudnivalókra vonatkozólag felhívást bocsájtott ki, mely szerint a szakiskola I. osztályába felvétetnek s a kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakban kiképeztetnek a közép, vagy polgári iskola 2 osztályát, az elemi iskola 6 osztályát, vagy az iparostanonciskola 3 osztályát végzett ép testalkatu, legalább 12 éves ifjak. Előjegyzés iránt aug. hó 1-ig jelentkezhetni. Bővebb felvilágosítással s szervezeti szabályzattal készséggel szolgál az igazgatóság. A tanfolyam 4 év. Állami ösztöndíjra is van kilátása a jelesebb növendékeknek.

— A m. kir. posta-távirtda és távbeszélőnél betöltendő 135 gyakornok-jelölt állásokra folyó hő végig pályázhatnak középiskolát, vagy ezzel egyenrangu tanintézetet érettségi vizsga letételével végzett s 18 évet betöltött magyar állampolgárok. Szabályszerűen felszerelt pályázatok a kolozsvári posta-távirtda igazgatósághoz nyújtandók be.

— **A megrendelések gyűjtése.** Tudvalevőleg f. hó 1.-én lépett, életbe a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a kormányhoz intézendő feliratban indokolva kifejti gyakorlati tapasztalatokon alapuló ama véleményét, hogy ez a törvény nem alkalmas az annak segélyével elérni ohajtott célok megvalósítására, hogy helyi, különösen vidéki iparunkat és kereskedelmünket nem fogja megvédeni a legnagyobb részben idegen utazó ügynökök által elkövetett visszaélések hátrányos következményétől, s hogy ellenkezőleg a magánfogyasztóknál való megrendelésgyűjtésnek általános tilalmazása és ezzel az iparosok és kereskedők szabad mozgásának korlátozása előreláthatólag csak azt eredményezheti, hogy fejlődésben levő, de még korántsem versenyképes iparunk és kereskedelmünk a külföldi, főleg osztrák versenyével szemben még inkább meggyöngyöstitetik. Minden bizonynyal helyes a törvénynek az az intenciója, hogy a vidéki ipar és kereskedelem ott, hol szükséges és lehetséges, megfelelő otalomban részesíttessék; bizonyos körülmények között még annak is lehet jogosultsága, hogy az az otalom a gyáripár és a koncentrált nagykereskedelem rovására és ezek versenyének megnehezítése útján érvényesíttessék. Az utóbbiak vesztesége más oldalon részben még meg is térülhetne, amennyiben az azóktól elhódított működési teret, bár esekélyebb intenzivitással és így kevesebb eredményel a helyi ipar és kereskedelem venő mívelés alá. — Egyáltalában nem lehet azonban elképzelni, vajjon minő gazdasági előnyökkel járhat az olyan nagy üzemnek a bénítása és megnehezítése, amelyek a védeni kívánt vidéki helyi iparuk és kereskedelemnek versenyt nem okoznak, sőt melyek, ha létalapjuknak megvonása következtében teljesen megszüntettetnek is, az utóbbiak által helyettesíthetők, illetőleg pótolhatók sem lesznek. — Utalással arra, hogy a több ízben parasz tárgyává tett emez eljárás legelső sorban éppen a vidéki ipar és helyi kereskedelem működése alól vonja el a talajt, még csak azt jegyzí meg a kamara, hogy ez a sérelmes eljárás semmiképpen sem egyeztethető össze a most szóban levő törvénynek a vidéki ipar és kereskedelem védelmére irányuló intencióival. Az előadottak alapján fölkéri a kamara a minisztert, hogy a törvény végrehajtására kiadott rendeletet újból megfontolási tárgyává tegye és abba a kamara által annak idején javaslatba hozott; a törvény intencióját legkevésbé sem alteráló kivételeket pótlólag felvétesse. Kívánatos volna, hogy a M. K. és Iparkamara a hazaló kereskedelem különösen a vidéki ipar és kereskedelem kárára üzött visszaélések megszüntetésére is felhívja a kormány figyelmét. Ezen utóbbi kérdéssel különben Petrozsény köztség képviselőtestülete is foglalkozott, melyről közgyűlési tudósításunkban referálunk.

— **Kinek arat a magyar nép?** Rendkívül sikerült rajzot hoz a „Budapest” pol. napilap humorisztikus heti melléklete: az „Uj-Budapest.” Egy magyar gazda verítékével arat, egy osztrák-német pedig, mintha uradalmi ispán lenne, felügyel reá, s parancsolólag int néki, hogy siessen, mert szüksége van az osztrák-sógornak a puha és olesó magyar kenyérre. El kell ismerni, hogy a „Budapest”-nek úgy a ezímképei, mint a mellékrajzai mindig aktuálisak és találók. Bizonyára ez is egyik oka a „Budapest” oly nagymérvű elterjedésének. De beltartalmára nézve is tagadhatlanul egyik legjobb napilapunk a „Budapest”! Hírlapírói tisztességgel és körültekintő gonddal van szerkesztve. Ellenzéki ugyan, de nem túlzó. Vezércikkjei magvasak; hírei frissek és megbízhatók, tárczái irodalmi színvonalon állanak, regényei érdeksztők. Szóval, aki egy jó és olesó politikai napilapot akar olvasni: az bátran előfizethet a „Budapest”-re, melynek ára egy hónapra 2 korona, negyedévre 6 korona. Mutatványszámokat bárki ingyen kaphat. A megrendelések a „Budapest” kiadóhivatalához (Budapest, IV., Sarkantyús-utca 3. sz.) intézendők.

— **Tessék elhinni!** Beállított lapunk szerkesztőjéhez egy ismert helybeli vadász s a következóket adta elő: — »A Páring csucsán zergére lestem. Egy óriási ausztráliai sas felém röpült, hirtelen lecsapott, felkapta bérelt lovamat s röpült vele nyugot felé. Dilzsánál a vemhes ló megellett s a csikó lezuant. Én röktön a hátára pattantam s a Retyezát tetején utól értem a sást, lelöttem és az anya-kanczát visszaadtam a csikójának, a nemzeti muzeum pedig egy remek sas-példánnyal fog gazdagodni. »Tessék elhinni s a lapban megemliteni.« Elhittük s megemlítettük. Többet nem tehetünk.

GSARNOK.

„Kun László.”

Ily ezimen jelent meg egy feltűnést keltett irodalmi mű, mely utóbbi időben parlagon heverő színmű irodalmunknak örömmel üdvözölt remeke. Szerzője: Varsányi Gyula, kinek »Kun László« című tragédiájából, melyet a Magyar Tudományos Akadémia pályázatán a Kóczándíjjal jutalmaztak, az alábbi érdekes részletet ismertettjük:

A budai országgyűlésen Filep legátus sürgetésére elrendeltetett, hogy az urak a jogtalanul szerzett várbirtokokat kötelesek visszaadni. E miatt nagy az elégedetlenség. Németujvári Ivánt is sujtja a rendelet és a királynál keres orvoslást, de titokban fellázadni készül, ha a király nem teljesíti ohajját. Öböl Mihály, László hive, ki ismeri Németujvári szándékát, figyelmeztette őt már előbb, hogy Buda körül ólálkodó dandárát szemmel tartja és az ő serege is harcra készen áll.

I. Jelenet.

Iván (Öbölt értve).

Megbízható barát, veszélyes ellen! — Van három olyan daliás fia
Hogy párduczoknak is beillenének.
De mit tesz az? — A csata reggelén
Élt már apának több vitéz fia,
S mire a harcmezőre ej borult,
Gyermeektelen volt, elhagyott az agg!
Oh, egybegyűjtött, tulpyomó erőnk
Majd elsodorja, mint pehelyt a szél
Öböl csapatját. — Ime a király!

László (jobbrol)

Kíváratodra eljövök, Iván!
Mi végre kérted a kihallgatást?

Iván.

Nehéz a szókat összeválogatnom.
Meváltozott királyom, udvarod!
Mindenfelé új arcok, új szokás!
De régi bőröm megszoká nagyon
Az ögunyát, az ujhöz nem simul!

László.

A birtokokban így nem válogatsz,
Az új előttd kedves ott nagyon!

Iván.

A papnak, kunnak adjuk mind a földet?

László.

A birtok érdemek jutalma csak!

Iván.

Hazámnak én zászlós ura vagyok!

László.

És zászlósúri kiváltságok
Rabolni, ölni büntetés nekül?

Iván.

Felséged elnézőbb a kun iránt!

László.

Ifju korommal visszaéltetek;
Szegény hazám lakói voltakot!
De az elnézés ideje lejárt!
A pártviszályok izzó levegője
Idő előtt megérlelt férfivá.
Nem ifju László áll előttdtek,
Kit önkénytek szellője hajtogat;
Aki iránt nincs annyi tisztelet,
Hogy arca megfékezze dühötök!
Megizmosodva tartom a jogart,
Az elnyomottak biztos tamaszát
A lázadók halálos pallósát!
Igen a bűnösök bűnhődni fognak
Ringatta bár kúnanya bőlesejük,
Övezze bár papöltöny-testüket
Vagy lengedezzen házaik felett
Az ösök czimerével lobogó!

Iván.

Főlséges úr, büntetheted a kúnt;
Akar deresre vonjad a papot,
De megbecsüld a magyar urakat!
Tőlem Fonót bírád elvevék
Add vissza szép szerével, én uram!

László.

Joggal kobozták tőled el Fonót.

Iván.

Fonót? — No jó, átengedem, — legyen;
De most a sors Gerzencze vármegyén!
Hadd meg Gerzencze vármegyét uram!

László.

Nem, talpalatnyi földet, amit jogtalan birsz!

Iván.

Vannak vitézim, hű barátaim
S én kérő szóval járulók előd!

László.

S ha lenne nyíl bár mindenik szavad,
Nem tántorítná meg soha királyod!
Menj vissza s mondd vitéz barátaidnak:
Kemény nyakukra hág László király!
E szertedult, ez áldatlan hazában
Számüzve többé nem lesz az igazság;
A bűn paizsa nem leend a rang!
E hirrel elmehetsz, bán!

Iván.

Távozoim!

De visszatérek főlség, vissza még! (El.)

Szerkesztői üzenet.

A ker. betegpénztár ügykezelésére vonatkozólag közölt adatokat s beküldött panaszt legközelebb közöljük.
Sz. A. Petrozsény. Kívánságának eleget teszünk s beküldött levelét közöljük, mely ekképpen szól:

»Tekéntetes Szerkeszté ur tesik oszító pár sór
ujskába tedné hogy má nem birom o sok mende
múdnak kitortané mert nonyon irigyelnek ezeko
petrosnny is livezinné oszon yok hogy nirt ezet o zen
ber egyet igozán mirt nem szeret minden nop más de
kirem in nem voyok ujon hogy legyen szász szív ne
kem vom csak egy szív edik volt felesigemi medik le
hetett de most von egy máskeír nogyon fáj is virzik,
minodik medik hű lesz hezám ozír in elvittem petro
senből nehogy csóják ozé szivit is.

ókartom it petrosenbe szeretné de nem lehet o
sok irigy enbertől, ozir menyik vilákbo hogy legyen
má vige o mende mundásnok negondoják hogy in szek
tem el ozén gyerektől in akár hová menyek okor is
fogok kongyokot viselni minden ember fokjo látnni de
felesigemnek fisejen gongyát oz ki tonyitota hogy mi
csinájón isten vele erekre.

Szuehy Adolf.

NYILTTÉR)

Sternberg Bertalan f. hó 12-én tanonczomnak atyámra nézve ezen sértő szavakat mondotta: „**akassza föl magát a gazdád, — ez rablás.**” Ezzel Sternberg Bertalan nagy műveltségét árulta el; gyávaságát pedig azzal, hogy fölszólításom dacára nem igazolta magát; miért is megvetem és gyáva szájhósnak nyilvánítom.

Petrozsény, 1901. jul. 13.

Hermann Izidor.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Meghívó.

A „Petrozsény és Vidéke Hitelszövetkezet” folyó évi **július hó 30-án** d. u. 5 órakor saját helyiségében **rendkívüli közgyűlést** tart, melyre a t. tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. Az alapszabály módosítása.
2. Két igazgatósági tag választása.
3. Indítványok.

Azon esetre, ha a tagok határozatképes számában nem jelelnének meg, a közgyűlés f. é. augusztus hó 13-án d. u. 5 órakor fog megtartani s ezen alkalommal a tagok s a képviselt részvények számára való tekintet nélkül érdemleges határozatok hozatnak.

Petrozsény, 1901. július hó 10.

Az igazgatóság.

Szavatolunk a jóságért!

A Czipőgyár, kizárólagosan kézimunkára van berendezve a kir. orsz. fegyintézetben **NAGY-ENYEDEN** s több oldalról beérkezett felszólítás folytán elhatározta a magánfeleknek szükségleti lábbelieket **kizárólagosan** a

Dr. Hőgyes-féle szabadalmazott asbesttalpbéléssel

ellátva mérték szerint szállítani a már elismert olcsó árak mellett.

A felhasznált anyag **valódiságáért**, valamint gyártmányaink **tartósságáért** szavatolunk, miután szigorú-szaksterü felügyelet alatt készülnek. Meg nem felelő árúk kieserlőtetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Mérték utáni rendelményeknél elegendő a láb lenyomata esetleg egy használt cipő beküldése (per : minta érték nélkül).

A szabadalmazott asbesttalpbetétek jóságát számtalan elismerő és köszönő nyilatkozat igazolja u. m. :

A nagym. m. kir. honvédelmi miniszterium hivatalosan a magy. miniszter ur rendeletére ^{65.917}_{VII} szám alatt. Ő csász. és kir. fensége Lipót Szalvator főherceg, Magyarország volt miniszterelnökének **Wekerle Sándor** ő exelencziának elismerő nyilatkozatai stb. **Elismerő nyilatkozat Ch...k Olga grófnő udvarhölgy ő méltóságától.**

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fillér, egyszerű 1 kor. 20 fillér.

Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított. — Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestárú gyár raktára Erdély részére:

Czipőgyár a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetben — Nagy-Enyed.

6—30

Portland és román cement, stukatur-nád.

Tűzkár elleni
biztosítási
ügynökség.

Élet- és baleset
biztosítási
ügynökség.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy Petrozsénybe a fő-utcán lévő

festék- és vasáru

üzletünkben,

minden, a vas- szakmához tartozó árucikkek, *ecsetek*, mindennemű *fegyverek* *dusválasztékban* és *jutányos áron* szerelhetők be.

Tisztelettel:

Stern Adolf és Tsa.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kitűnő
borostyankő claj,
máz-festék.

19—42

Flobert-fegyver
és
töltvények.

Asfalt fedél-lemez, melyhez kátrány nem szükséges.

Legelőbb beszerzési forrás jó óráknak 3 évi írásbeli jótállással.

Konrád János

óragyár és aranyárú szállításiháza

BRÜX (Csehország)

ajánlja legszigorubb kezeségű 15 év óta legjobb hírből álló gyártmányait.

Órák-, arany- és ezüstárúknak

A cég a cs. és kir. birodalmi sással van kitüntetve. Birtokosa arany és ezüst kiállításai érméknek, valamint ezrekre menő írásbeli elismerő leveleknek. Az összes árú a cs. kir. fémjelző hivataltól vannak felülvizsgálva és fémjelvezve. Megnemfelelő becsérélve vagy kívánatra a pénz visszaszolgáltatva lesz; ennélfogva minden kockázat ki van zárva.

Valódi ezüst remt. óra frt 5.80, duplafedelű frt 7.75, 6 nickel remt. óra frt 3.75; ezüst női remt. óra frt 7.75; valódi 14 kar. arany női remt. óra frt 14.—, arany gyűrűk drbja frt 2.25.

Valódi ezüst panczél-lánczok cs. és kir. fémjelzéssel 30 cm, hosszú 15 gr. nehéz súlyú frt 1.20, 20 gr. súlyú frt 1.50, 30 gr. súlyú frt 2.20.

Fizetés fejében bármely országbeli levélbélyegek is elfogadhatnak.

A szállítás utánvét vagy az összeg előleges beküldése ellenében történik.

Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

49—50.

Reich Jakab

→ órás, ékszerész és látszerész ←

Fogaras.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke nagy érdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy Petrozsényben a fő-utcán, **GROSZ HERMANN-féle** házban legközelebb: óra-, aranyékszer- és látszer-árú 2 2 2 2

fióküzletet

és ezen szakmába vágó javítási műtermet fogok nyitni.

Midőn ezt előzetesen jelentem, tisztelettel jelzem, hogy arany, ékszer, ezüst és óra, valamint **China- és alpaca-ezüst** árúknak nagy készletet tartok raktáron, továbbá törött arany és ezüst tárgyakat beváltok, vagy ujjakkal kieserlek.

Raktáram és üzletem legközelebbi berendezéseig kérem a n. é. közönséget becses megrendelésének függőben tartására, minthogy az érintett árúkat gyári áron fogom elárúsítani s a javításokat jótállás mellett a legjutányosabban teljesítenem.

Kitűnő tisztelettel:

REICH JAKAB

4—20